

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	V

DOĞUMDAN 3. AYA KADAR

Yeni Doğan Oyunları	2
Sokul Bebek, Seni Seviyorum	3
Bebek Konuşması	4
Yatıştırıcı Müzik	5
Üfleme Oyunu	6
Sözsüz Oyunlar	7
Kucaklamalar ve Öpücükler	8
İşte Parmağım	9
Merhaba	10
Nereye Gitti?	11
Hareketi Takip Etme	12
Çingirak Oyunu	13
Şapka Oyunu	14
Duysal Deneyimler	15
Gölgeler	16
Bebek Olun	17
Dönme Oyunu	18
Bisiklet	19
Kır Şu Dizleri	20
Dil Hikayeleri	21
Gözleri Dikerek Bakma	22
Ses Tonunu Değiştirme	23
Alt Bezi Şarkıları	24
Bebek ile Konuşma	25
Bir Alt Değiştirme Oyunu	26
Yuvarlanma.....	27
Yuvarla, Yuvarla	28

3. İLA 6. AYLAR

Bak Ne Görüyorum	30
Kim Bu Bebek?	31
Tıp, Tıp, Tıp	32
Haydi İzleyelim	33
Fındık Burun	34
Nerede Benim Bebeğim?	35
Hoppacık, Hoppacık Yukarı	36
Bacak Oyunu	37
Yürüyen Merdiven ile Yukarı Çıkma	38
Beraber Konuşma	39
Sesleri Kaydetme	40
Konuşma ile Bağlantı Kurun	41
Dudaklarımı Oku	42
Be Be Bebek O	43
Hadi Tekme Atalım	44
Yuvarlanma Olimpiyatları	45
Bebeğe Dans Ettirme	46
Pum! Samur Kaçıyor	47
Hop, İki, Üç, Dört	48
Haydi Zıplayalım	49
Çuf, Çuf Tren	50
Sallanma	51
Kıptırlar ve Kaçışlar	52
Bebeği İtin	53
Elleri Değiştirme	54
Güzel Işık	55
Oyuncak Nerede?	56

6. İLA 9. AYLAR

Ayna Oyunları	58
Her Yandan Sesler	59
Ses Nerede?	60
Kaplar ile Oynama	61
Dum, Tum, Tum	62
Bebek Tuzlukları	63
Bir, İki	64
Tombiş Parmak	65

Top Oynama	66
İşte Böyle	67
Minik Yanak	68
Kukla ile "Ce" Oyunu	69
Çığlıklar	70
Top Nerede?	71
Gürültülü "Ce"	72
Bebek, Bebek - Bir "Ce" Oyunu	73
"Ce" Eğlencesi	74
"Ce" Müziği	75
Ben Neredeyim?	76
Büyük Sıkıştırma	77
Küçük Eşyalar	78
Kumaşlara Dokunma	79
Bezelyeler ve Havuçlar	80
Bir Başka Pum Oyunu	81
Şarkı Söyleyin ve Konuşun	82
Gün Hakkında Şarkı Söyleyin	83
Yatıştırıcı Şarkı Söyleme	84
İyi Geceler Ninnisi	85
Şu Anahtarları Sev!	86
Sallama	87
Şıp, Şıp, Foş	88
Eğlenceli Şey Dinleme	89
Okuma İp Uçları	90
Hadi Tırmanalım	91
İşaret Oyunu	92

9. İLE 12. AYLAR

Dış Araştırma	94
Ara ve Bulacaksın	95
İçeri ve Dışarı	96
Nerede?	97
Bebek Nerede?	98
Dokundum	99
Anne, Baba ve Dayı	100
Bu Ali	101
Oyuncağı Yıkama	102

Banyo Küveti Şarkısı	103
Düşen Buz	104
Fış, Fış Kayıkçı	105
Bir, İki, Üç, Tekme	106
La-Di-Da	107
Yuvarlanma	108
Komik Soytarılıklar	109
Bir Yığma Oyuncak ile Ne Yapabilirsiniz?	110
Sırtta	111
Yumurta	112
Çene Çeneye	113
Beni Taklit Et	114
Hadi Çekelim	115
Hızlı ve Yavaş Ritimler	116
Ağız Şarkıları	117
Küçücük Minicik	118
Bir Pırıltı Oyunu	119
Müzik ile Duygular	120
İlk Sesler	121
Kulak, Kafa, Kol	122
Yine Söyle	123
Dış Tekerlemesi	124
Kutudaki Kukla	125
Bir Puset Oyunu	126
Kitapları Keşfetme	127
Dükkanda Alış Veriş	128
Mutlu Yüz	129

Kaplar İle Oynama

6 İLA 9.
AYLAR

58

**BEYİN
ARAŞTIRMASI
DER Kİ**

Olumlu erken deneyimler beyinin karmaşık sinir bağlantılarının nasıl "kablolandığı"nı belirler.

- Kaplar ile oynama bebeğinize pek çok şeyi öğretmek için iyi bir yoldur.
- Altında bir oyuncak bulunan bir kabı ters olarak yere koyun.
- "Bir, iki, üç, hoop" deyin ve kabı gizlediği oyuncağın üzerinden kaldırın.
- Bebeğiniz bundan hoşlanacaktır ve tekrar tekrar yapmanızı isteyecektir.
- Şimdi oyuncağı saklayın ve bebeğinizin kabı kaldırmasına yardımcı olun.
- Bir sonraki adım kabı ters çevirmektir. Bunun nasıl yapılacağını bebeğinize gösterin ve sonra denemesine yardımcı olun.
- Kabın doğru tarafını kaldırdığınızda, aynı oyuncağı alın ve kabın içine düşürün.

Giriş

İki aylık torunum ile oyun oynamak benim için büyük eğlence. Onun çıkardığı sesler ve gülücükler yüreğimin yağını eritiyor. Tutulmak, sallanmak, burnuna sürtünmek ve sarılmaktan çok hoşlanıyor. Benim bütün bunlara geçmişteki tepkim "Ne kadar tatlı, değil mi?" veya "Ne Kadar değerli değil mi?" idi. Şimdi onun hakkında değişik şekilde düşünüyorum. O hala çok tatlı ve değerli, ama şimdi ben onu kavramanın ve sallamanın ve şarkı söylemenin ve kucaklamanın onun beyini için ne kadar önemli olduğunu biliyorum.

Bir çocuk üç yaşına geldiğinde, beyin 1000 trilyon bağlantı oluşturmuştur - erişkinlerin sahip olduklarının yaklaşık iki misli. Nöron adı verilen bazı beyin hücreleri doğumdan önce diğer hücreler ile kesin bağlantılar kurmuştur bile. Onlar bebeğin kalp atışları, solunumu ve reflekslerini ve yaşam için gerekli olan diğer işlemleri düzenlerler. Beynin diğer bağlantıları "bağlanmak için" beklemektedir.

Nöronların biri birileri ile yaptıkları bağlantılara **sinaps** denir. Beynin değişik kısımları değişik hızlarda gelişirken, ard arda yapılan çalışmalar sinaps üretiminin tepe zamanı doğumdan 10 yaşına kadar olan süredir. Bu süre boyunca, dendrit denenen sinir hücrelerinin alıcı dalları gelişmekte ve trilyonlar üzeri trilyonlarca sinapslar oluşturmaktadır. Bir hücre 10.000 diğer hücre ile bağlantı oluşturabilir. Beynin ağırlığı yaklaşık olarak erişkin beyninin üç misline çıkar. Beynin özel bölümlerindeki hızlı sinaps üretim dönemleri beyinin bu bölümleri ile bağlantılı davranışların gelişimi ile uyum gösterir gibi görünmektedir. Bilim adamları bebeklerin ve çocukların aldıkları uyarıların beyindeki hangi sinapsların oluşacağını belirlediğine inanmaktadırlar - bu hangi yolların döşeneceği anlamını taşır.

Beyin hangi bağlantıları koruyacağını nasıl bilir? Bu erken deneyimin sahne aldığı noktadır. İlk yıllarda tekrar tekrar kullanılan bir bağlantı kalıcı olmaktadır. Ters durumda, hiç kullanılmayan veya yeterince kullanılmayan bir bağlantının varlığını sürdürmesi söz konusu değildir. Örneğin, ilk yıllarda ender olarak konuşulan veya kitap okunan bir bebek ileriki yıllarda ana dilinin inceliklerini kavramakta zorluk çekebilir. Ender olarak oyun oynanan bir çocuk büyüdükçe sosyal dengeler konusunda zorlanabilir. Bir bebeğin beyini çevreden gelen başa tepkiler (feedback) ile zenginleşir. O deneyim elde ettiği şeylerden kendini düşünen ve duygusal bir organ olarak bağlantılar ile donatır. Beynin içinde oluşan bağlantılar çocuğun gelişimini etkiler. Doğumdan itibaren iyi kullanılan dil ortamında bulunan bir çocuk iyi konuşmayı öğrenecektir. Bir bebeğin aguları tepkisiz karşılama yerine gülücükler ile karşılanırsa, duygusal olarak olumlu tepkiler geliştirecektir.

Bilim adamları son on yılda tarih boyunca bildiklerinden çok daha fazlasını öğrenmişlerdir. Onların erken çocukluk dönemindeki deneyimlerin bebek beyinin şekillenmesini derinden etkilediğini keşfetmeleri bizim bebeklerin ihtiyaçları konusundaki düşüncelerimizi değiştirmektedir.

Son beyin araştırması üç anahtar bulgu ortaya koymuştur. Birincisi, bir bireyin değişik ortamlarda öğrenme ve gelişme yeteneği doğa (genetik miras) ve beslenme (aldıkları bakım, uyarı ve eğitim türü) arasındaki karşılıklı etkileşime bağlıdır. İkincisi, insan beyini hayatın ilk yılları sırasında edindiği deneyim ve iyi eğitimden yarar sağlayıcı özgün bir yapılanmaya sahiptir. Ve üçüncüsü, hayatın ilk yıllarında olanaklar ve riskler en üst seviyedeysen, öğrenme tüm yaşam süresince devamlılık gösterir.

Bir bebeğin beyin bağlantılarının gelişimini devam ettirmenin en iyi yolu, bakım, ilgili ana-baba ve bakıcılardan başlayarak, bebeklerin ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bebekler araştırılması ilgi çeken, emniyetli olan ve onların duygusal ve bilgisel ihtiyaçlarına cevap

verecek insanlar ile dolu bir çevreye gereksinim duyarlar. Onlara şarkı söyleyecek, onları kucaklayacak, onlar ile konuşacak, onları sallayacak, onlara kitap okuyacak kişiler - yüzlerinin önünde oyun kağıtları olanlar değil. Bütün bu beyin bağlantıları onların erken öğrenmelerini sağlamak için değil gelecekteki öğrenme yeteneklerin arttırmak içindir. Beyin gelişimi olması gerektiği gibi gerçekleştiğinde, gelecekteki öğrenme başarılı olabilecektir. Bu kitaptaki bütün oyunlar bebeklerin beyin yeteneklerini geliştirir. Onlar gelecekteki öğrenmenin yapı taşlarıdır - bebekler için iyi, sağlam bir başlangıç. Ve eğlencelidirler de!

Bu kitabı hazırlamak benim için heyecan verici oldu. Sanırım ki çevresinde bebek bulunan herkes onların şaşkınlık verici yeteneklerini hissetmektedir. Günümüzde bilim bizim iç güdüler olarak bildiğimiz pek çok şeyi desteklemektedir. Bir bebekle oynadığım ve onun anahtarları sallayışını, masayı yumruklayışını ve uzanıp elimdeki her hangi bir şeyi almaya çalışmasını her gördüğümde, "Vay, beyninde yeni bağlantılar oluşturuyor." Diye düşünürüm. Bu kitabın bebeğiniz ile pek çok "vay" anları yaşamınıza yardımcı olmasını dilerim.

